

נאום ד"ר ל. אשכול

בועידת הצירים מטעם חברי מפלגת פועלי א"י ובלתי מפלגתיים
בהסתדרות הכללית

חל-אביב, 4-5.49

ל. אשכול:

אנכי לשרטט קווים אחדים יסודיים של העומד לפנינו במסכת זו הנקראת חיכנון והתישבות. אני יוצא מתוך הנחה, שחוך 50-60-70 חדשים נביא לארץ עוד מיליון יהודים. בהרחי לי לדבר בסרמינים אלה כדי לקרב את הדבר יותר להפיסה הפשוטה היום-יומית של חיננו. זאת אומרת, בסרט יספיק מי מאתנו לשלם את המשכנתא השלישית לקופת מלוח כבר יהיו עוד מיליון יהודים בארץ, או בסרט יסוים הצעיר שנכנס לבית הספר את למוכרו יגדל מספר אצ היהודים בארץ מי שנים או פי שלושה. זו הנחה ראשונה שאתה אנו צריכים להתחשב בכואנו לדבר על החיכנון ועל העומד לפנינו.

(ב) אנחנו חיים חיי שעה מהפכנית בכמה וכמה דברות. עצם הדבר של בניית מיליון יהודים חוך 70 חדשים זוהי מהפכה אמירציונית; המהפכה השניה היא המהפכה האגררית בארץ - מהפכה אגררית בכיוון סוציאליסטי, אשר מפלגת פועלי ארץ-ישראל רוצה בה וחבצט אורה. מה שהזכיר קודם הרצפליד בכספרים זה אולי רק רמז לכך שיצט הדבר שאנחנו יכולים רק עכשיו, בפעם הראשונה לאחר 40-50 שנה עבודה ציונית, לדבר על חיכנון בהתישבות שאנחנו אדונים לה - הדבר הזה עצמו הוא גורם מהפכני שבא לנו עם הקמת המדינה ועם הכיבוש הצבאי. מעכשיו המהפכה הזאת היא לתם חוקנו. אנו זוכרים היטב. את יום צאתנו לדרך הזאת, מה היחה בשבילנו ההליכה לארץ, על איזה יסודות רצינו לעשות את מהפכה ההחיה של אדם היהודי. היה יום שהאמנו שכל היהודים יהיו חקלאים, מפני שכן הערכנו והחשבנו את החזרה למולדת, את החזרה לקרקע, שזה הוא הדבר המרכזי העיקרי בתחיתנו. מאז התפתחנו, למדנו משהו, בינתיים גם גילינו אפשרויות אחרות בארץ. ואם אנחנו אומרים 20-25 אחוז לפחות של יהודי ישראל יהיו מוסרשים בקרקע - עלינו לקבל זאת כבנין אב, כבנין יסוד ולנסות מסביב לזה לחבנן את חכניתנו.

אנחנו בונים על 20-25 אחוז יהודים בחקלאות אשר ייצאו את המזון לעם ואולי גם קצת עודפים למכירה או לחילופיה. זאת אומרת, אם יהיה בארץ חוף חמש שנים שש שנים שני מיליון יהודים, אנחנו צריכים להגיע ל-400-500 אלף נפש בחקלאות לעומת שמונים אלף נפש עכשיו. במלאת אחרות אנחנו צריכים להשריש בקרקע חוף השנים האלה 30 אלף בני אב, את איננו רוצים להיות עם בלתי נורמלי אם אינו רוצים להמשיך בחיי הגלות. וכידינו

הדבר לעשות התישבות פועלים, התישבות עובדת, התישבות סוציאליסטית על
אדמת הלאום (אדמת הקרן הקיימת או אדמת המדינה). ראשיתה כבר מתחילה
בממדים גדולים. אם חוץ הממשלה שנים נהיה שני מיליון - אני חושש להגיד
שחוץ הממשלה שנים אלה אנחנו יכולים להגיע גם לאחוס שמונים אלף כתי אב
בחקלאות, כי יודע אני את המשימה הקשה, אבל אינני חושש לחבוע מן המפלגה
ומן המדינה וההסתדרות שאנו חייבים להגיע לכך לכל היושר חוץ עשר שנים,
כחור חכניה שלנו, שאת אומרת שכונה עשרה אלף כתי אב, עשרה אלף יחידות
התישבות על אדמת הלאום, על שטח קרקע מוגבל, המתאים ומספיק למשפחה או
לקבוצת משפחות, לקיבוץ או למושב, - התישבות עובדת, התישבות פועלים,
התישבות סוציאליסטית. הענין ידרוש הרבה אמצעים.

אנחנו חייבים לומר: לא עומד דבר זה מול זה. ואני יודע שאי

פי אי שם מתחיל כאילו ויכוח גם בקרב הפועלים, גם בחוץ אמפלגות
האופוזיציה: אנחנו אמונים על החנועה החלוצית, אנחנו הפרודוניז שלה. אולם
כל ימינו החפללנו שחבוא שעה המצווה ונקיימנה, סנהיה שליחי העם כראוי.
העם הגיע כאשר הגיע לאחר אסונות, לאחר טוואה איומה, וכך הוא הגיע.
ואנו חייבים לקלוט. קיימת חכניה של שנחיים, כי הדברים לא נעשים לפי הלוח
היהודי או הגויי. אך חוץ שנחיים אלה, עם סיום שנת 1950 אם לא נעלה
20 אלף יחידות חוץ שנחיים אלה - לא נמצא חובתנו. שמענו טהח' גוריון חלק
מהדברים, מה מקורים ורציה אנו להוציא מהצבא להתישבות. מהם אלפי אנשינו
מהצבא ומהם אלפים מבין העולים החדשים.

החילוננו במלאכה, ואגע בענין זה בכמה פסוקים: הסיכויים
הרבה יותר גדולים מאשר כולנו חשבנו לפני הדברים. רק נגענו במספריה זאת,
רק נכנסנו למחנה כמו שהם, לפרולטריון היהודי הגדול הזה כמו שהוא, ובחוכו
מאות ואלפים משפחות צעירות, ונוכחנו שהן מצפות ותובעות העלאתם לקרקע.
מענין לראות איך התאחדו בצפרנים בעקיר, ביבנה, בחרסית, ומפר יתאחדו
בכאסה, במגדל גד ועוד, ואתה חש פרפורי נפש עמוקים וגלויים למעשים, שחבוא
היד המדריכה וחקה אותם וטעם אותם כ'אדמת המולדת.

אני חושב שמחובתנו להסיר את המסקות והפיקסציות שהיו

בענין זה. העולים באים ארצה עם חלום כמום וגנוז ועם שאיפה עמוקה
לחכות שרשים, להתחיל חייהם מחדש.

ישנם אנשים חרונים, בעוד כמה שנים יהכך שיטבו חם בועידה

בצירים כמונו או טוביה מאתנו וינהלנו את הענינים. דבר זה מחייב אותנו

להכניסם לענינים. דבר זה נחתן. הם באים עם ילדים קטנים וגדולים ומס
ימצח עם יהודי הרש. על הגבהות והחרים של הגליל המערבי והמרכזי, בנגב
ובדרום יהיו הם ויכו סורס.

יודעים אנו. את המלאכה איך ליישב ולהחייב על קרקע. את זאת
למדנו במשך עשרות בשנים. וכאן יש לנו יחרון גדול. עלינו למלא את החובה
של הקלטה אנשים אלה על הקרקע. בשנים האחרונות עסקנו בחינוך. הכינונו
הכניות שלנו. אמרתי קודם קודם, ואמר זאת גם הרצפלו - אדמה יש לנו.
אנחנו החכוננו והכינונו ויודעים אנו שהמים זה האוצר השני של א"י,
שיחכן לערכו רב יותר גם מערך הקרקע. ירוש לנו שפוחח טרע המלמד לעשות
החייבות הקלאית בלי קרקע אלא רק על מים. בכל אופן כ' ארצנו באקלים הקיים
כאן, ערכם של המים שווה לערך הקרקע. במשך שנים רבות אמרו לנו שאין
מים בארץ. עתה גילינו את הסוד, גילינו את המים. החילוננו בכיבוש הנגב.
איני רוצה להתחרות בצבא, אולם אנחנו החילוננו את כיבוש הנגב על ידי הנחת
הצינור הקטן בן 6 צול, באורך של כמה מאות קילומטרים עוד לפני המלחמה.
כאן החל הכיבוש ההתישבותי של הנגב. ואנחנו נמשיך בזאת. אנו יודעים לומר
שיש מילירדים; וביים מים בארץ להשקאת מיליונים דונמים אדמה. הלואי ויהיו
די התישבות לקרקע זה. חלק גדול מעמנו הושמד, ודבר זה החליט כוחנו.
זה יסוד א"י: הקרקע, אצטא האדם והמים.

אוד הארץ השני שיסנו בתכניהנו ושהוא קיים: המים לאדם
העובד; המים ללאום; המים לקרן קיימת בזאת או אחרת - קרן קיימת לעולם לעם
העובד. זה לא יהיה קנין עובר לסוחר, כי זה יפרנס את העם.

הדבר השלישי הנחונן במחשבות והכניסה המיתוח: אוצרות הקרקע.
מחוץ לקרקע עצמו, מחוץ לאוצר זה, מחוץ למים המפדים - אוצרות אדמה א"י.
ייתכן שיש בה הרבה יותר מאשר יודעים אנו. אני חושב שנצטרך להשקיע
כוחות מחשבה ונפש רבים ולראוה לכך שהעם העובד יהנה מאוצרות הקרקע. תרשו
לי להרחיב על ענין זה את הדיבור.

אנחנו מסובכים קצת בענין זה. ראיתי מסות של קוטשיות בא"י.
בענין זה נצטרך עוד להשקיע מחשבה רבה ולבדוק איך לעשות אוצרות אלה לנכס
העם, האומה.

דבר רביעי שישמור בפנינו בשנים הבאות: אם אצ צריך להכניס
מיליון יהודים לארץ, ואנחנו כולנו שמענו מספרים בכללים בחוץ המיליון
ולפני המיליון. ואם אומר שבטביל לקלוט נפש אחת מישראל בישראל המדינה
זקוקים אנו אנו ל-500 או 750 ל"י, הרי בלי אמצעים לא נעשה זאת. והיהודים

הבאים עתה הם פרולטרנים וחטרי אמצעים. אנחנו זקוקים בשנים מעטות אלה לסכום של חצי ביליון או שלוש רבעי ביליון בכסף העובר לטוהר. באמצעים אלה נעשה החישובות, חקלאות, חכניות השקעה. במשך כל שנה יבואו רבע מיליון יהודים, זה המספר אשר מדובר עליו בחנוכה. זה מחייב אותנו ל-60-80 אלף יחידות דיור. לא נמנע מההכרח הזה ואם קומבינציות לא חועלנה. עתה יכולים אנו להחדיר קרובים אל מיטתו או להכניס אנשים לבהים קיימים הנסושים. אולם כבר עתה נמצאים אין בדפיציט של עשרות אלפי נפש שאין להם גג חתה ראשם.

ומי שיהחיל לבוא מהחורש הבא - ימצא בודאי רק תחת כיפת שמי ישראל החכולים, כמו שהם. אנחנו נצטרך לבנות בניינים. הכניה השיכון צריכה להיות אחד מסעיפי היסוד של מפלגתנו והנוצחנו בכל מקום שתפעל, אם זה בהסחד-רוח במדינה או כמוסדות הצירוביים.

נוסף לשיכון לעולה החדש, עלינו לידור נדר: יחדל מסכן העוני, סכונות העוני בישראלן חחדל שכונת "הקוה". חבוא פעם גאולה גם לשם. הגאולה בדירה תביא גם גאולה סוציאלית וגאולה רוחנית והשתלבותם והשפזרותם של כל האנשים הללו בחיי העם העובד, בתוך הנופת הפועלים העולמית. (מה"כ) חשאנו להם הרבה זמן, אולי חשאנו שלא באשמהנו. יש ולפעמים האדם חושא, כי אין באפשרותו להושיע. כי רצינו לעשות מפעלים גדולים ללא בורות מדינה ומנגנון מדיני וללא הכנסה מספיקה של מסים. בכל זאת הצלחנו באמצעים שהיו לנו, לעשות גם כאן איזה דבר מהפכני פרודוקטיבי לצרכי ישראל. אנחנו צריכים לעשות הכל כדי שלא יהיו לנו עשכנזות העוני. זה יהיה אחד הדברים היסודיים בדרכנו ובתכניתנו.

אולי עוד רמז לאמצעים. אם אני אמרתי ואם אינני טועה (וחוששני שאינני טועה. יתר על כן, חושבני שהקטנתי את האמצעים שיהיו דרושים לקליסת מיליון נפש. כי אז טעה גם יחד עם אצאצאאא הריבוי הטבעי כשני מיליון יהודים בארץ; ואחר כך תהיה עוד ועודה ונחבנן חכניה ל-5-10 השנים הבאות) שמחצית האמצעים, בכל אופן שליש חזק מהם יבוא מהעם היהודי, מאותו העם היהודי שיטנו ותהוא כלכל ופרנס את המפעל במשך כל עשרות השנים עד עכשיו, אותו העם היהודי אשר החזיק, כלכל ופרנס את הנהלה הטלחמה העלתה בהרבה אמצעים גם כן, הוא עכשיו יחבש להוסיף עוד אמצעים.

אני חושב ומאמין שלנו ולחננו יחנו שפחה הזקב ללב העם היהודי, והוא עב עכשיו נענה לנו. אולי זאת גם כן משה-יה, מתח שר האומה, שכאלה אנחנו ושנחנו כך יכולים לדבר אל העם.

במשך 10 השנים הללו אשר נצטרך כן להשריש וליטב ולקלוט את העליה הזאת, העם היהודי בעולם יהיה חייב לזה * והוא יחן - את האמצעים הדרושים. אנחנו רק נצטרך למצוא את הספה אליו בשביל להשיג ממנו את הסכומים האלה. אנחנו נצטרך לממן חלק מההשקעות והמלווה אשר יחבסו על המשק שיווצר. זה יחן לנו אפשרות להפוך גם את האמצעים הלאומיים ואת אמצעי המלווה למעולה החישובית מועילה, לפעולת החישובות של העם העובד, אם זה בטרה ובכפר ואם זה בעיר ובחרושה, בטרה ובחרושה. החקלאות עצמה, אם היא הגיע לעשרים עשרים וחמישה אחוזים היא חדרוש חרושה. ובאן יתגלה כוחם של כל אותם מוסדותינו שהקימנו במשך עשרות שנים ושהם כבר לא רק גרעינים, אלא יותר מאר גרעינים, צמחים שנקלטו אך עדיין מחכים לצמחם.

"המשביר" ייתבע מחוץ אינסואיציה שלו, מחוץ החנועה וצרכיה

לפתח יותר ויותר חרושה, אנתה חרושה הקשורה בצרכנות; "הנובה" תפתח, באותו חלק שאנחנו נוכל לכוון אמצעים למשק הפועלים הסוציאליסטי, חרושה הקשורה בתוצרת החקלאית ובעודפי התוצרת של המשק; סולל-בונה ייתבע לפתח, והוא יעשה זאת, והוא כבר הלך בדרך זאת, חרושה ענפה בכל אשר נוגע לבנין. זה יהיה דבר ענקי. אחס מתארים לכס 100-80-60 אלף יחידות דיור, מחוץ לבנינים אחרים ומחוץ לכבישים שיעסיקו מאות רבבות ידי עובדות.

בודאי יהיה גם מקום, אם לא הזכרתי זאת קודם להון פרטי.

הלוואי שיבוא, במידה שיש עוד לעם היהודי הבא עכשיו לא"י הון כזה. גם הוא יפעל.

לדוגמא. לכאורה, סידור ההשקאה בנגב זהו ענין של חקלאות.

אולם, כאשר אחת נחקל בעשרות עשרות אלפי טונות של צנורות, כאשר רק עכשיו נסעו שליחינו לאמריקה להזמין סך 90 אלף טון צנורות, והלב חרד אם יהנו לנו כל כך הרבה ברזל ופלדה ומרקפורים, ואנחנו בגלל זה מתכננים עכשיו הקמת שני בתי-חרושה לצנורות בעלי קוטר גדול, מפלדה, וצנורות מלט של לחץ גדול עם פלדה, בעלי קוטר עוד יותר גדול של מסר ומעלה הצנור, הרי הפעולה הזאת המתחילה מהתאחדותנו בקרקע, תפתח וחדתוף אותנו, עם כל יכולתנו ויחייב אותנו להכנס באופן יותר רחב לעניני ההעשייה

אין ספק, כי בהעשייה כולה אנחנו (ז"א חנועה העבודה) עדיין פחות

יודעים ופחות בעלי-בית מאשר בהחישובות. כי ההחישובות סדן יצירחנו העיקרי, היא אשר הביאה אותנו עד הלום.

עם ההליכה, עם העשיה, עם ההתפתחות ועם האמצעים, ייהפך העם

העובד, ייהפך תנועת הפועלים לגורם חשוב, אולי מרכזי, גם בחעסיה וגם
בהרוסה. אם תכרפו לזה את החבורה כמו שהיא היום בידי המדינה או בידי
הקואופרציה, את החבורה על כפי הגומי בידי הקואופרטיבים, ואת החבורה על
גלגלי הפלדה בידי הממשלה, את הנמלים וההיופה, - הנכס רואים, חברים,
שטחטחן שלד רציני של מדינת עובדים, של מסך פועלים, שיהיה אולי העיקרי
בידי העובד בחקלאות, בחעסיה, בחבורה ובחרושה.

אחה הם כשעה קצרה ראשי הפרקים, ראשי החיכות של מה שנראה

לנו כעומד לפנינו בסנים המעשה הקרובות.

אנחנו ניחבס לריכוז המציה יכולחנו, למאמץ ברול בתקופה

מהפכנית זו, על כל צעד וצעד. מטשטאבים אררים, יכולת אחרת. אני מאמין

ביכולחנו הנפשית להשחמט בהודמנות ההיסטורית הזאת, ואולי בדרך אמצע

הארוכה של מהפכה שלום, להגיע למדינה של מסך פועלים טוציאליסטי.

(מחיאות כפים).